

Salvkaevud vajavad regulaarset hooldust ja majapidamiste reovesi puhastamist

Maa pinnast 71% katab vesi. Sellest vaid 1% kõlbab joomiseks, toidu valmistamiseks, pesemiseks või põllumajanduses kasutamiseks. Selleks, et meie tarbevee kvaliteet püsiks hea, tasub salvkaevuomanikel oma kaeve regulaarselt hooldada ning majapidamises tekkiv reovesi puhastada, kirjutavad Keskkonnaameti veosakonna peaspetsialistid Toomas Padjus ja Kätlin Juuram.

Eestis ei ole joogivee kvaliteedi probleem seni veel väga palju muret tekitanud. Muidugi on ka meil piirkondi, kus tuleb põhja- või pinnavett enne tarbimist töödelda, et selle kvaliteet paraneks. Majaomanik, kelle kodu ei ole ühise veevärgiga ühendatud, saab oma joogivee kvaliteedi tagamiseks ka ise palju ära teha.

Kodudes kasutatakse tarbevee saamiseks laialdaselt salvkaeve. Nende abil saab tarbida maapinnalähedase põhjaveekihi vett.

Suve hakul on mõistlik üle vaadata oma majapidamist veega varustav salvkaev ja selle lähiümbrus vähemalt 10 meetri raadiuses. Selleks, et vee hea kvaliteet säiliks, ei tohi salvkaevu lähiümbruses olla seda mõjutavaid objekte, ehitisi ega ohtlikke aineid nagu kemikaalid, väetised, naftasaadused ja laudaheitmed.

Salvkaevu sisemust tasub regulaarselt kontrollida ja hooldada – nii kindlustad endale ohutu joogi- ja tarbevee. Kui märkad kaevus võrreldes eelmise ülevaatuslega midagi iseäralikku, siis proovi selgusele jõuda, millega võib tegu olla. Iga paari-kolme aasta tagant on mõistlik vee kvaliteet üle kontrollida. Kui salvkaev on pikka aega puhastamata, vesi jäänud seisma ja seda tarbitakse vähe, halveneb kaevuvee kvaliteet. Enne kaevuvee tarbimist saab selle kvaliteeti kontrollida veeanalüüsides, mida tehakse näiteks Terviseameti laborites. Lähemat teavet veeanalüüsides tellimise kohta saab [Terviseameti kodulehelt](#).

Kui uus kaev on saanud valmis ja vesi majas, ununeb tihti pikaks ajaks, kust see vesi majja tuleb. Mõne aja pärast võib tunduda, et vesi pole enam nii hea kui vahetult pärast kaevu rajamist.

Keskkonnaameti veosakonna peaspetsialisti Toomas Padjuse sõnul kohtavad keskkonnaametnikud sageli kehvast seisukorras salvkaeve. „Ülevaatusel selguvad tüüpilisemad probleemid: kaevurakke on murenenud, vuukidest lekib pinnaseosakesi, raketel on kahjustused külmakergetest. Põhjus võib olla ka selles, et veekindel pinnasekiht ülemise kaevurakke ümber puudub või pole piisav, kaevu satub sadevesi veetrassi kaevise kaudu või pinnavesi voolab otse kaevu suudme ja kaane ebatiheduste tõttu. Lisaks selgub sageli, et kaevu puhastamisega pole tegeletud või kaev on liiga madal ja jääb aeg-ajalt hoopis kuivaks,“ tõdeb ta.

Mida saad ise ära teha?

- Tihenda salvkaevu vuugid ja praod. Kasuta tsementmörti ja tihendussegusid, mis sobivad kokkupuuteks joogiveega.
- Hoi a kaevu ümbrus võsast ja umbrohust puhas.
- Kui maapind kaevu ümber on vajunud, uuri kaevuraket ümbritseva saviluku olukorda, vajadusel paranda see. Taasta maapinna kalle, et vältida pinnavee voolu kaevu suunas.
- Korrasta kaevu kaas ja luuk.
- Vaata üle torustik kaevus ja torustiku läbiviigud kaevurakkest.

Kui kaev ei anna soovitud koguses vett või selgub, et kaevuvesi ei kõlba kasutamiseks, pöördu spetsialistide poole.

Asjatundlike kaevumeistrite hooleks tasub jätta:

- kaevu sügavamaks tegemine;
- kaevu põhjas oleva tihenenud filterliivakihi väljavahetamine;
- rakete vuukide tihendamine;
- kogu kaevu seestpoolt harjamine ja puhastamine;
- vajadusel kaevu desinfitseerimine.

Ka kodumajapidamise reovesi vajab puhastamist

Alanud suvepuhkuste ajal veedavad eestlased palju aega suvekodudes. Piirkondades, kus pole ühiskanalisatsiooni, tuleb igal majapidamisel leida sobiv lahendus reovee puhastamiseks enne selle loodusesse juhtimist.

Keskkonnaameti veeosakonna peaspetsialisti Kätlin Juurami sõnul mõjutab puhastamata reovee loodusesse juhtimine meie elukeskkonda. „Majapidamistest pärit saasteained võivad reostada põhjavee ning põhjustada veekogude seisundi halvenemist. Kuna soovime elada võimalikult puhtas keskkonnas, siis selleks saab igaüks üht-teist omaendagi majapidamises ära teha. Nõuetekohasel reoveekäitlusel on seejuures väga oluline roll,“ selgitab ta.

Reovett saab koguda näiteks lekkekindlasse kogumismahutisse, mida tuleb regulaarselt tühjendada. Teine võimalus on rajada omapuhasti.

Kogumismahutisse kogumise lahendus pole kõige odavam, kuna reovee äraveo teenuse eest tuleb maksta. Lisaks sellele peab kogumismahuti kindlasti olema lekkekindel, et reovesi ei imbuks ega voolaks välja keskkonda saastama.

Reovee puhastamiseks rajatakse ka pinnaspuhasti süsteeme. Kas valida imbsüsteem või filtersüsteem, sõltub sellest, kui hästi on piirkonna põhjavesi kaitstud.

- Imbsüsteem tuleb valida juhul, kui on nõutud reovee mehaaniline puhastus. Imbsüsteemis imbub reovesi pinnasesse. Silmas tuleb pidada, et immutussügavus oleks aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m põhjavee tasemest kõrgemal.
- Filtersüsteem valitakse juhul, kui nõutud on reovee bioloogiline puhastus. Pinnasfiltri läbinud vesi juhitakse pärast puhastamist veekogusse.

Üks osa pinnaspuhasti süsteemist on septik, mida kasutatakse eelpuhastina. Septik on paak, mille põhja sadestub reovees sisalduv heljum. Septiku kasutamine iseseisva puhastina on Eestis keelatud, et hoida ära looduse reostumist.

Kodumajapidamiste heitvee pinnasesse immutamisele kehtivad piirangud sõltuvad samuti põhjavee kaitstusest. Täpsem teave põhjavee kaitstuse kohta on leitav [Maa-ameti geoportaali geoloogia kaardirakendusest](#).

- Kaitstud, suhteliselt kaitstud ja keskmiselt kaitstud põhjaveega aladel võib immutada kuni 5 m³ mehaaniliselt puhastatud reovett ööpäevas.
- Nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võib immutada pinnasesse kuni 5 m³ mehaaniliselt puhastatud olmereovett ööpäevas, aga see tohi sisaldada vesikäimlast pärit reovett.
- Kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võib immutada kuni 10 m³ ööpäevas pärast reovee bioloogilist puhastamist.

Omapuhasti rajamine ja heitvee juhtimine pinnasesse ei ole veekvaliteedi säilitamiseks lubatud joogiveesalv- või puurkaevudele lähemal kui 50 meetrit. See tähendab, et kui näiteks kaevu ümber oleva hooldusala laius on 10 m, siis kaevu ja immutuskoha vaheline kaugus peaks olema minimaalselt $50 + 10 = 60$ m. Veehaarde sanitaarkaitseala ja hooldusala nõudeid reguleerib veeseadus. Puurkaevude sanitaarkaitsealade ja hooldusalade kohta saab täpsemat teavet [Maa-ameti geoportaalist kitsenduste kaardilt](#).

Omapuhasti rajamine tuleb kooskõlastada kohalikus omavalitsuses.

Kui pinnaspuhastit ei ole võimalik rajada, siis tuleb kasutada reovee puhastamiseks valmis- ehk kompaktpuhastit. Neid pakuvad Eestis paljud ettevõtted. Sobivat lahendust valides tuleks arvestada reovee koguseid ja selle koostist. Siingi on oluline reoveepuhastit regulaarselt hooldada, et võimalikke probleeme ennetada.

Lisateave:

Toomas Padjus

Keskkonnaameti veeosakonna peaspetsialist

toomas.padjus@keskkonnaamet.ee

503 1447

Kätlin Juuram

Keskkonnaameti veeosakonna peaspetsialist

katlin.juuram@keskkonnaamet.ee

5875 2748